

соціальних функцій академічних інституцій. Університети дедалі активніше виконують роль соціально відповідальних акторів, які беруть участь у вирішенні суспільних проблем, формуванні експертного знання та розвитку громадянського суспільства.

Разом із тим ефективна реалізація третьої місії потребує подальшої інституціоналізації соціальної відповідальності університетів, розвитку механізмів партнерства з громадянським суспільством та формування системи оцінювання суспільного впливу академічних інституцій. Перспективним напрямом подальших досліджень є розробка соціологічних індикаторів оцінювання третьої місії університетів та аналіз їх ролі у процесах соціальної стійкості суспільства в умовах кризових трансформацій.

Цей матеріал підготовлений в межах виконання НДР "Третя місія українських університетів у міжнародному вимірі інтеграційних процесів за умов воєнних та повоєнних викликів" (державний реєстраційний номер №2025.07/0104), яка отримала фінансування НФДУ України.

Синєок В. А.,
заслужена артистка України,
завідувач кафедри хореографії,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка, м. Київ

УДК 793.31(477):[378:792.8.071.2]:172.15
DOI: <https://doi.org/10.64076/ihrc260416.04>

Калієвський К. В.,
доктор філософії зі спеціальності "Хореографія",
старший викладач кафедри хореографії,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка, м. Київ

НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ УКРАЇНСЬКОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СПАДЩИНИ

В умовах повномасштабного збройного вторгнення росії в Україну питання збереження та трансляції культурної спадщини набуває особливої гостроти й актуальності. У науковій праці А. Гаврилюка та К. Недашківської "Нематеріальна культурна спадщина України як ресурс для відновлення та збереження

національної пам'яті в умовах воєнного стану" зазначено: "Питання про збереження національної ідентичності та національної пам'яті українського народу крізь призму НКС стало питанням національної безпеки, надважливим об'єднавчим чинником діяльності різних суспільних інституцій загальнодержавного, регіонального і локального рівнів, громадських об'єднань, носіїв живої традиції, учнівської та студентської молоді, представників освітянського та культурно-просвітницького середовища, широкого кола зацікавлених осіб" [1].

Хореографічне мистецтво як одна з найбільш синкретичних форм народної творчості є унікальним носієм національного духу, колективної пам'яті та ціннісних орієнтирів українського народу. Підготовка майбутніх хореографів у закладах вищої освіти потребує нового осмислення: важливо не лише передавати технічні навички виконавства, а й формувати у студентів глибоке розуміння семантики українського народного танцю, його зв'язку з історичною долею нації, здатність усвідомлювати себе носіями і продовжувачами великої культурної традиції. Саме тому хореографічна спадщина України має розглядатися не лише як навчальний матеріал, а й як потужний виховний ресурс.

Хореографічна спадщина України є одним із найбільш виразних і самобутніх виявів національного духу, що формувався впродовж багатьох століть як органічне відображення світогляду, трудового і побутового укладу, обрядової та святкової культури. У хореографічних формах закодовано колективну пам'ять народу, його ціннісну систему, естетичні ідеали та уявлення про красу, силу, гідність і волю. Як зазначають автори Ю. Кархут та О. Кузик у своїй науковій праці "Народне хореографічне мистецтво як засіб пізнання та збереження традицій народу, патріотичного виховання молодого покоління": "Народний український танець упродовж всієї історії збагачувався все новими виражальними засобами в яких віддзеркалювалися такі риси як життєрадісність, героїзм, гумор та інші виразні характерні особливості українців. Навіть ритуальні та обрядові танці, які мають етнографічну і автентичну простоту, мають високу естетичну форму і духовну глибину" [2, с. 345].

Український народний танець завжди був невід'ємною складовою природнього і соціального середовища, що впевнено інтегрувався в родинні обрядові дійства, зокрема весільні танці та ритуальні хороводи. Господарські цикли календаря хлібороба віддзеркалені у танцювальних веснянках та усталених обжинках, а козацькі традиції транслюються через побутові танці "Гопак", "Козачок", "Аркан" та ін. Регіональна своєрідність проявляється у гуцульських, подільських, полтавських, слобожанських танцювальних формах. Ця строката танцювальна географія свідчить про багатство і поліфонічність танцювальної культури України її консолідуючий загальнонаціональний потенціал. С. Качуринець у статті "Значення українського народного танцю в

культурній спадщині України" зазначає: "В українській культурі народний танець посідає особливе місце, оскільки є не лише формою мистецького вираження, а й важливим елементом національної ідентичності. З давніх-давен танець супроводжував різноманітні обряди, свята та повсякденне життя українського народу, відображаючи його історичний досвід, соціальні структури та естетичні ідеали. Він є свідчення багатства культурних традицій багатьох поколінь та невід'ємною частиною нематеріальної культурної спадщини країни" [3, с. 156].

Знаковими для розуміння національного змісту хореографічної спадщини є художні образи, що пронизують народний танець: образ вільного козака як уособлення бойового духу, непокори і гідності. Як зазначає І. Климчук у науковій праці "Козацька тема в українській народно-сценічній хореографії 1950-1980 років як засіб трансляції етнокультурної ідентичності": "Козацька ідея, інтерпретована хореографічними засобами в професійних та самодіяльних колективах народно-сценічного танцю у 1950-80-х рр. ("Запорожці", "Гопак", "Повзунець", "Про що верба плаче" у постановці П. Вірського, "Запорожці" у постановці Л. Калініна та ін.), стала одним з важливих чинників формування української національної ідентичності" [4, с. 43].

Образ рідної землі як сакрального простору, що інтегрується у колективну пам'ять і транслюється через пісенні та танцювальні традиції українського народу, є тим ціннісним ядром, навколо якого вибудовується національна ідентичність майбутнього хореографа. Саме тому педагогічний потенціал хореографічної спадщини не вичерпується її інформаційно-пізнавальною функцією – він визначається передусім унікальним синкретизмом танцювального мистецтва, що одночасно залучає тілесне, емоційне, інтелектуальне й духовне начала людини, перетворюючи навчальний процес на цілісний досвід культурної самоідентифікації. Г. Лозко у науковому дослідженні "Етнокультура як засіб виховання патріотизму" зазначає, що: "Усі найвидатніші педагоги світу визнавали, що виховання дитини завжди має ґрунтуватися насамперед на культурно-історичних цінностях своєї нації..." [5, с. 45].

Хореографічна спадщина України є потужним і недостатньо використовуваним педагогічним ресурсом формування національної свідомості та патріотичних цінностей майбутніх хореографів. Її педагогічний потенціал реалізується через механізми ідентифікації з народною традицією, трансляції культурної пам'яті та естетичного переживання краси української національної культури.

Список використаних джерел

1. Гаврилюк А., Недашківська К. Нематеріальна культурна спадщина України як ресурс для відновлення та збереження національної пам'яті в умовах воєнного стану. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. №8. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.8.5>.

2. Кархут Ю., Кузик О. Народне хореографічне мистецтво як засіб пізнання та збереження традицій народу, патріотичного виховання молодого покоління. Науковий журнал "Молодий вчений", Культурологія, №11 (87), Листопад 2020. Одеса. С. 344-350. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-74>.

3. Качуринець С. Значення українського народного танцю в культурній спадщині України. Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Вип. 83, Т. 1. С. 155-160. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-1-23>.

4. Климчук І. Козацька тема в українській народно-сценічній хореографії 1950-1980 років як засіб трансляції етнокультурної ідентичності. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрямок: Мистецтвознавство. №36 (2020). DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpm.vi36.407>.

5. Лозко Г. Етнокультура як засіб виховання патріотизму. Українознавство, №2 (91), 2024. С. 44-56. DOI: [https://doi.org/10.17721/2413-7065.2\(91\).2024.308584](https://doi.org/10.17721/2413-7065.2(91).2024.308584).

Kateryna Fodor,

УДК 378.147:37.015.3

Associate Professor, Department of
Philology, Ferenc Rákóczi II Transcarpathian
Hungarian University, Beregovo

Katalin Hnatik,

Associate Professor, Department of
Philology, Ferenc Rákóczi II Transcarpathian
Hungarian University, Beregovo

THE ROLE OF INTERACTIVE LEARNING METHODS IN DEVELOPING STUDENT COMPETENCIES

Modern trends in education highlight the growing need to develop not only theoretical knowledge in students, but also practical skills, independent thinking and also communication abilities.

According to Pometun and Pyrozhenko [5] the central idea of interactive learning methods lies in organizing the educational process in a way that engages all the students and gives them the opportunity to discuss their ideas. This type of learning creates a dynamic environment in which each participant can freely express their thoughts and address problems that may arise during learning. The use of these methods contributes not only to the development of cognitive skills, but also to emotional interaction among participants.